

RODOLJUB.

Glasilo „Slovenskega društva“ v Ljubljani.

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca (ali če je na ta dan praznik, dan poprej) ter stane 70 kr. na leto. — Članom „Slovenskega društva“ pošilja se list brezplačno. — Za oznanila plačuje se od dvostopne petit-vrste 8 kr., če se enkrat tiska; 12 kr. če se dvakrat, in 15 kr. če se trikrat tiska. — Večkratno tiskanje po dogovoru. — Naročnina in inserati blagovolijo naj se pošiljati „**Narodni Tiskarni**“ v Ljubljani, vsi spisi in dopisi pa uredništvu „**Rodoljuba**“. — Pisma izvolijo naj se frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

15. števil.

V Ljubljani, dne 7. avgusta 1897.

VII. leto.

Sestanek slov.-hrv. drž. poslancev.

V petek, dne 30. m. m., sešli so se vsi slovenski in nekateri hrvatski državni poslanci na posvetovanje, o katerem je bilo izdano naslednje poročilo:

Dne 30. julija 1897 so se zbrali v Ljubljani na poziv posl. dr. Šušteršiča, kot slovenskega načelnika „Slovenske krčansko-narodne zveze“ nastopni slovenski in hrvatski državni poslanci, in sicer gospodje vitez Berks, grof Coronini, kan. Einspieler dr. Ferjančič, dr. Gregorčič, dr. Gregorec, dr. Krek, Kušar, Pfeifer, Pogačnik, Povše, Robič, Špinčič, Šuklje, dr. Šušteršič, vitez Vukovič, Žičkar, in dr. Žitnik, ter kot zastopnik tržaških Slovencev g. Ivan vitez Nabergoj. Poslanec dr. Laginja je opravičil svojo odsotnost.

Pri tem sestanku se je soglasno pripoznala nujna potreba, da se nerušena ohrani sedanja parlamentarna večina.

Zbrani poslanci hočejo zvesto vstrajati v tej večini, dokler ostane zvesta načelom adresnega načrta, ki ga je sprejel zadevni odsek poslanske zbornice. Zajedno naj-

ostreje obsojajo parlamentarno obstrukcijo, ki je zaprečila ljudstvu toliko potrebne socijalne reforme, ter odločno odklanjajo vsako vladno premembo, ki bi v škodo slovanskih narodov pomenjala prijenjanje neopravičenim zahtevam v obstrukciji združenih strank.

Posebej so na sestanku zbrani poslanci spoznali kot neobhodno potrebno, da izrekajo naslednje aktualne zahteve slovenskega in hrvatskega ljudstva:

Celjsko vprašanje se mora čim najpreje definitivno urediti v smislu opravičenih zahtev in kulturnih potreb štajerskih Slovencev.

SedANJI vladni sistem na Primorskem se mora z ozirom na neznosne razmere slovanskega prebivalstva v najkrajšem času spremeniti, tem bolj, ker so se te razmere izza minolega zasedanja poslanske zbornice v vsakem oziru še poostriale.

Ob premembi v deželnem predsedstvu na Koroškem se mora upoštevati opravičena zahteva koroških Slovencev, naj se deželnim predsednikom ime-

LISTEK.

† Janko Kersnik.

Slovenec nima sreče! Najboljše može, najdelavnejše in najnadarnejše rodoljube vzela nam je smrt v njih najlepših letih in sedaj tudi moža, od katerega smo pričakovali še jako mnogo, Janka Kersnika. Kot pisatelj, kot politik in kot rodoljub zavzemal je Janko Kersnik odlično mesto v našem narodu in ž njim je ta mali, s tolikimi težavami boreči se narod izgubil jednega najboljših svojih sinov.

Pokojnik se je rodil 4. septembra 1852. na Brdu. Gimnazijo je dovršil v Ljubljani, juridične studije pa na Dunaji. Leta 1876 je vstopil pri ljubljanski finančni prokuraturi, pa l. 1877. opustil to karijero ter prestopil k notarjatu. Imel je srečo, da je bil že l. 1880. imenovan notarjem in sicer za njegov domači okraj, za Brdo. Od

tedaj je živel na svoji grajščini, živel svoji rodovini, literaturi in politiki.

Pred dvema letoma je jel bolehati in kmalu se je pokazalo, da se ga je prijela sušica. Iskal je zdravja v Gleichenbergu, a ni ga našel; prejšnji torek so ga pripeljali iz Gleichenberga v Ljubljano in tu je v noči od torka na sredo, 28. julija ob polu 1. uri izdihnil blago svojo dušo, zapustivši vdovo in 8 otrok.

Kersnik se je že v mladih letih zanimal za literaturo. Zložil je in obelodanil mnogo lepih lirskih pesmij, kasneje pa, po uplivu Jurčičevem, posvetil se je novelistiki. Njegovi romani spadajo mej najznamenitejša slovanska leposlovna dela. Pisana so duhovito, zanimivo in zabavno ter zagotavljajo Kersniku časten spomin v slovanski literarni zgodovini. Snovi svojim povestim je Kersnik zajemal iz malomestnega in kmetskega življenja, slikal najraje socijalno in rodbinsko življenje grajščakov, kmetov in meščanov, a po načinu pisanja, po izvirnosti

nuje mož, ki bode pravičen obema, v deželi bivajočima narodnostima.

Vlade, ki bi ne zadostila vsem tukaj izraženim zahtevam, bi zbrani poslanci ne mogli podpirati.

Končno je poslanski shod sklenil, sklicati v Ljubljano vseslovenski in istersko-hrvatski shod.

Da se to izvrši, se je takoj izvolil stalen odsek, kojega člani so vsi v Ljubljani bivajoči državni poslanci. Vrh tega se je sklenilo, povabiti v ta odsek tudi kranjskega deželnega glavarja in ljubljanskega mestnega župana.

Vsi sklepi poslanskega sestanka storili so se soglasno.

Politični pregled.

Politični položaj v naši državni polovici je še vedno tako nejasen, kakor zadnje mesece. Nemci rogovilijo slej kakor prej in vlada gleda njih počenjanje povse ravnodušno. Zatrjuje se, da misli še vedno na spravo in sicer naj bi cesar sam naprosil poklicane češke in nemške zastopnike, da se začno pogajanja za mir. Ako bi se ta namera posrečila, predložila bi vlada na jesen državnemu zboru načrt jezikovnega zakona.

Izvrševalni odbor mladočeške stranke je vladi izročil odločen protest zoper nezaslišano preganjanje Čehov v nemških okrajih na Češkem in zoper pristransko postopanje uradnikov.

Poljski shod v Tešinu se je vršil minolo nedeljo. Poljaki v Šleziji so v narodnem oziru hudo zatirani, a jako zavedni. Vzdržujejo si svojo gimnazijo in sploh žrtvujejo jako mnogo za narodno stvar. Na shod se je zbralo nad 6000 oseb. Shod je sprejel resolucijo, s katero se zahteva, naj se uveljavi ravnopravnost poljskega jezika z nemškim jezikom pri uradih in naj se podpravi poljska gimnazija v Tešinu.

Avtonomija Trentina. Na južnem Tirolskem stanujoči Lahi zahtevajo že dolgo, naj se loči laški del, ki se imenuje Trentin, od nemškega dela tirolske dežele. Izdelali so za to nov načrt, kateri pa je vlada odklonila. Vsled tega so laški poslanci sklenili, da ne pridejo v deželni zbor tirolski, dokler vlada ne ugotovi njih zahtevi.

Hrvatska. V deželni vladi hrvatski so se zgodile razne važne premembe. Odstopil je dosedanji načelnik notranjih zadev Stanković. Na njegovo mesto je stopil strupen Madjaron Krajčović, krščen žid. Hrvatom se bo odsihdob še slabše godilo, kakor doslej.

Avstrijski minister unanijh del grof Goluhovski je minoli teden odpotoval v Pariz, kjer je imel dolgo posvetovanje s francoskim ministrom unanijh del. Zatrjuje se, da bi Goluhovski rad ločil Avstrijo od Nemčije in jo približal Angleški in Francoski.

Turčija se je menda udala glede pogojev miru z Grško, a zdej so nakrat nastale nove homatije. Velesile bi namreč rade uvedle kontrolo grških državnih dohodkov, da bi tako Grško prisilili, plačevati svoje dolgove ali vsaj obresti teh dolgov. Toda Grška se temu upira in grški kralj je neki izjavil, da rajši odloži krono, kakor da bi v to privolil.

Srbija se oborožuje, kar je močno razburilo vso Evropo. Dasi je gospodarski v jako slabem stanju, hoče le žrtvovati 7½ milijona za nakup orodja. Srbija se pripravlja, da bi se uprla Avstriji, ko bi ta hotela prodreti proti Solunu.

Na Nemškem se zgrade na jesen važne premembe. Sedanji državni kancelar knez Hohenlohe misli odstopiti. Na njegovo mesto pride sedanji minister Bilov.

idej in opisovanja, po fini tehniki je nadkrilil vse druge slovenske pisatelje. S Kersnikom je narod slovenski izgubil najgenijalnega svojega pisatelja.

Izgubil pa je ž njim tudi odličnega politika. Jurčič je pridobil Kersnika za sotrudnika „Slovenskega Naroda“. V tem listu, kakor tudi pozneje v „Rodoljubu“ je priobčil Kersnik mnogo duhovitih političnih člankov, a a kmalu je dobil priliko, da je nastopil tudi kot praktičen politik v deželnem zboru kranjskem, čegar član je ostal do smrti. Dvakrat so ga izvolile kmetske občine brdsko-kamniškega okraja, pri zadnjih volitvah pa trgovinska zbornica kranjska, katere delavni član je bil pokojnik mnogo let. V deželnem zboru je bil Kersnik vedno zagovornik previdnega postopanja; ni vselej soglašal s taktiko drugih poslancev, a bil je vedno in odločno naroden, vedno resničen prijatelj kmetskega prebivalstva in delaven zagovornik svojih volilcev. Odlikoval se je kot spreten in duhovit govornik.

Kot človek je bil Kersnik jeden najsimpatičnejših mož, kar jih imamo mej našimi veljaki. Bil je dovtipen, zgovoren in zabaven kot družabnik, radodaren, idealnodovzetan, delaven kot rodoljub, skrben in blag kot soprog, vesten in zanesljiv, iz kratka plemenita, res zlata duša; čislal in ljubil ga je vsak, kdor ga je poznal.

V petek, 30. julija položili so pokojnikovo truplo na Brdu k večnemu počtku.

Sprevoda se je razen sorodnikov udeležilo mnogo intelligence in sila mnogo preprostega naroda. Pred hišo, v cerkvi in na grobu so ginljivo peli domači, moravški in kamniški pevci.

Nagrobni govor je govoril pokojnikov prijatelj gosp. dr. Ivan Tavčar. Govor njegov se je glasil nekako takole:

„Tako je sedaj napočil trenotek, ko nam je vzeti slovo od prijatelja, kojega umrjoči del smo ravno izročili neusmiljeni zemlji. Nekdaj — ko se je Janko Kersnik

Bolgarska. V Sofiji se je te dni zvršila obravnava proti knezovemu pobočniku Bojčevu, policijskemu načelniku Noveliču in orožniku Vasiljevu, kateri so zavratno umorili ljubico Bojčevljevo. Morilca sta bila obsojena na dosmrtno ječo. Ta obravnava je pokazala, kako grozno gnjile so razmere v Bolgariji. Ker je bilo umorjeno dekle iz Ogerske, so se seveda naši za stvar zanimali, ko bi se ne bili, bi sploh ne bilo prišlo do obravnave. Ker se

je Stojlov radi tega zaničljivo izrazil o Avstriji, zahteva naša vlada, naj se opraviči. Bomo videli, kaj se zgodi.

Portugalska je jedna najubožnejših evropskih držav. Ker je vlada zopet naložila novih davkov, nastalo je na Portugalskem veliko revolucionarno gibanje, katero vlada zdaj s pomočjo vojaštva se udušuje, a kdo ve, kako dolgo bo to možno.

Dopisi.

Z Dolenjskega, 31. julija. (Naša gnojnica.)
Da naša zemlja v Evropi ni več tako rodovitna, kakor je bila nekdaj, ve vsak, ker gnoj, kar se ga navadno mej njo meša, ne more nazaj dati zemlji, kar se je redilnih močij iz nje vzelo. Ali opažamo tudi, da naša zemlja precej peša, odkar se krompir in pesa v toliki meri sadita, kakor sedaj. Ta dva sada vzameta veliko, veliko redilnih snovi iz zemlje. Če pojde še dolgo tako naprej, se bodo materi zemlji posušile prsi. Po dobrih poljedelskih krajih si že danes z umetnimi gnójili pomagajo. Za napravo teh gnójil je že veliko fabrik v Evropi. Ali zraven, v teh krajih dobro razvitega poljedelstva živinski gnoj in vodo kar najboljše uporabljajo, ker umetni gnoj je še drag in ker sta živinski gnoj in živinska voda vendar-le glavni gnójili. V vseh hlevih boljših gospodarstev so pred vsem naprave, da se odtaka scavnica v dobro petonirane, s cementom dobro zidane jame ali celo v sode. Tudi so gnójišča dobro petonirana, da ne uide nič gnójnice, in gnójišča so pod streho, da se gnoj ne razsuši. Gnojico in scavnico uporabljajo dobri kmeti za napravo dobrega komposta. Prst in gnoj se meša in z gnojico poliva. Kompost je najboljše gnójilo za travnike, za sadno drevje ter za njive. Gnoj se v dobrih kmetijah hrani kakor dragocena stvar. Večkrat se premeče, poliva, s cestnim blatom meša in tudi s stranišnico. Opravilo z gnojem, gnojico je v takih go-

spodarstvih najvažnejše. In še se kupujejo umetna gnójila, potem dobro raste, ko so še dobri plugi globoko svet preorali in se je s časom debela plast dobro z gnojem premešala. Tudi na Dolenjskem zemlja ni več tako rodovitna, kakor je bila. In dolenjsko ljudstvo se je močno pomnožilo. Zmiraj več mora ta zemlja ljudi in živine rediti. Ali kako malo se brigamo še na Dolenjskem za gnoj za gnojico! — Gnojica se raztaka po vaseh ob cestah, v jarkih je je najti in kdo ima petoniran hlev ali petonirano gnojno jamo, ali kdo streže gnojico! Par stotisoč goldinarjev veljave vsako leto spuhti samo v gnojnici na Dolenjskem v zrak. Ali ni škoda to velika v gospodarstvu Dolenjske? In naša gnójišča! Na solncu so in solnce suši gnoj, da ga je veliko ničvrednega. A kaj se stori z gnojem? Ležati se pusti pri miru, dokler se ga ne pelje na polje. Če bi se še gnoj dobro varoval! Voz listja se napelje v gnojno jamo, pa se je že dosti storilo. O napravi komposta se ni meniti. Toliko se stori na travniku, da se krtovine raztolčejo in spomladi travnik pograbi. Ali travnik potrebuje tudi gnójila, zmiraj ne more le dajati, ne da bi se mu kaj nazaj dalo. Najboljše gnójilo je zanj kompost. Gips, pepel sta dobra, ali kompost še boljši. Kaj tisoč in tisoč centov krme in otave in dobre, sladke bi se na Dolenjskem pridelalo, ko bi se le malo naši veliki travniki po jarkih izsušili in se istim kaj gnójila dalo! Pa bomo morali se tega dela po-

še veselil cvetočega svojega telesa, in ko še nikdo ni slutil, da rije črv v koreninah na videz zdravega drevesa, takrat sva si v gorkem prijateljstvu obljubila, da imata tisti, ki spremlja drugega na zadnji poti, zavezo, spregovoriti ob odprti gomili nekaj besed mrtvemu tovarišu v slovo. To zavezo, da si mi s svojim bremenom tlači in mori dušo, spolnujem sedaj in v tvojo opombo, dragi Janko, govorim ti po dani obljubi zadnje slovo! Nekaj nas je tukaj, koje so vezale s tabo vezi tesnega prijateljstva, in ki smo vedno stali pod vtisom tvoje čarobne osebnosti dolgo vrsto let. Poznali smo tvoje zlato srce, in videli smo te še v dnevih, ko si s pokojnim Jurčičem kot jedna duša stopal po solnčnih stezah lepega življenja. In ko nam je bridka usoda ugrabila Jurčiča, tolažili smo se, da nam je pustila tebe, Jurčičevega prvega in vrednega naslednika! Upali smo, da nam bodeš ohranjen do skrajne meje človeških dnij, da bodeš ohranjen sivi svoji materi, ki danes zdibuje za tabo, da

bodeš ohranjen mnogoštevilni svoji obitelji, ki danes plaka za tabo, da bodeš ohranjen nam prijateljem, ki še sedaj ne moremo umeti, da si šel od nas, in upali pred vsem, da bodeš do skrajne meje človeških dnij ohranjen slovenski domovini, koji si dal toliko krasnega in lepega in koja je od tebe pričakovala še obilo zatega sadu. Ali vsi ti upi zasuli se bodo danes v to odprto jamo in nam ostanejo le spomini nate, ki bodeš na tistem mestu vračal svoji rodni zemlji, kar si bil nekdaj prejel od nje. Spomin na te, dragi Janko, ki si moral prerano umreti, kakor mora — prav, kakor bi v tem veljali neizprosni, kruti, usodni zakoni — v Slovencih vsak, ki je narodu potreben, hitro in prezgodaj umreti! Ali vendar nam ostane nekaj tolažbe. Ostanejo nam spomini, ali s temi družijo se tudi — dela, katerih mrtvaška lopata vzeti ne more. In tvoja dela ostanejo za tabo! In če more kaj utolažiti obupano tvojo roditeljico, utolažiti nesrečnega tvojega življenja zvesto družico, ne-

prijeti, drugače bo sicer dosti truda in dela, ali malo zrna. Polovico več vsega pridelajo drugod in še jedenkrat toliko živine držijo in dobro držijo drugod s toliko krme, kakor je na Dolenjskem zraste. Kaj bi Gorenjec, ali kmet iz Savinjske doline živine redil, ko bi imel toliko ji pokladati, kakor mi Dolenjci! Temenčan je še v tem dober gospodar, mi drugi pa ne. Zdaj je vse v vinograde

zaljubljeno in gnoj postal je nekaj važnega, ker ga vinogradi rabijo. Naj bi bil tudi važen našemu gospodarju, ko pogleda svoj izsesani travnik in naj mu vsaj da gnojnice, ki mu drugače vse leto po potih in vasi zrak kuži! Dolenjci, lep je naš svet, vsega lahko pride-lamo za našo mizo, še turški poper, ali ne vržimo stran, kar nam debele svinje, debelo živino dela!

Slovenske in slovanske vesti.

(Pomagaj — država!) Tekom meseca julija naredila je toča v raznih krajih na Dolenjskem neznansko škodo. Pobila je po poljih in vinogradih. Celo uradna cenitev škode — in uradno se škoda vedno manj ceni, kakor je v resnici — je pokazala, da je škoda velika. Dolžnost države je, da priskoči prizadetim občinam na pomoč. Država da, ali rada ne da nikdar, rajši trosi za vojaštvo in za gospode kanonike, zato pa je dolžnost poslancev, da se z vsemi močmi potegnejo za korist kmetovalcev. Prav pri tacih in jednacijh priložnostih se pokaže, koliko so poslanci vredni. To zna tudi najneumnejši poslanec, da predlaga, naj se dovoli podpora, za to ni treba več možgan, kakor jih ima vsak pastir. Po tem pa ne sodimo poslancev, če so za kaj, ali če so za nič, ampak po dejanskih uspehih, katere dosežejo. Ako so naši poslanci kmetjskih občin kaj vredni, izposlovali bodo po toči oškodovanim občinam zadostno podporo, če pa niso za nič, dala bo država premalo podpore — nekaj je da, tudi ko bi bili poslanci gluhi, slepi in mutasti.

(Gonja proti „Rodoljubu“ in „Slov. Narodu“.) Pravičen in pošten človek se nima bati javnega mnjenja, in tudi nobena poštena in pravična stranka ne. To uvidi menda vsakdo. Zato pa naj si vsak sam odgovori na vprašanje: kaj, da se naši duhovniki tako boje neodvisnih listov, posebno pa „Rodoljuba“ in „Slovenskega Naroda“, kaj da se častita duhovščina s tako jezo zaganja v ta dva lista in da vsacega preganja, kdor jih bere? Uzroka ni težko najti. Pregarjajo ta dva lista, ker ljudstvu od-

pirata oči, ker ljudstvo podučujeta, da je človek sam svoj gospodar, da naj ima ljudstvo vso moč v rokah, ne pa škofje, duhovniki in grofi in baroni. Ljudje smo vsi jednaki in imamo vsi jednako pravice, ali mogočnejši posvetni in duhovni so ljudstvu vzeli te pravice in vladajo zdaj sami vso državo, ljudstvo pa nima nič govoriti. Klerikalna stranka neče, da bi ljudstvo spoznavalo svet in ljudi, klerikalna stranka se boji, da bi ljudstvo spoznalo, kako velikih sovražnikov ima ravno mej duhovščino, ki zato, da vzdrži ljudstvo nevedno in nerodno, da je vzdrži v odvisnosti in siromaštvu, preganja vsacega, kdor se trudi, da bi ljudstvu odprl oči in mu omogočil spoznati resnico ter jo ločiti od sleparstva in laži. To je uzrok, da klerikalci preklinjajo „liberalce“, češ, da bodo ljudje mislili, da so liberalci s hudičem v zvezi, da so sovražniki vere in Boga, potem jim ne bodo verjeli. Tako je tudi z listi. Klerikalci obrekujejo „Rodoljuba“ in „Slovenski Narod“, ker se poganjata za resnico in za svobodo, ker nečeta, da bi ljudstvo moralo zopet tlačaniti grofom in škofom, ampak hočeta, da imej ljudstvo prvo besedo v državi. Klerikalci se teh listov boje, da bi pripeljala ljudstvo do spoznanja, kako silno škodljivo je klerikalstvo, boje se teh listov, ker hvalita samo dobre duhovnike, grajata pa slabe. Klerikalci hočejo, naj se hvali tudi lump, če le nosi črno suknjo, a tega pošten list ne stori. Z ozirom na to, da duhovniki preganjajo tiste, ki so naročeni na „Rodoljuba“ ali na „Slovenski Narod“, prosimo vse prijatelje, naj nam pišejo, kjer se

srečne tvoje otroke in zapuščene tvoje prijatelje, tolaži jih pač zavest, da žaluje danes z njimi ves narod slovenski in da tvojo gomilo obdaja že danes svit hvaležnosti celega naroda, hvaležnost radi del, katera zapuščaš kot bogato dedščino glavnemu dediču — svojemu narodu! V svojih delih ostal bodeš sredi svojega naroda tudi v bodoče in blagor tebi, da bode narod slovenski še v poznih letih iz tvojih del sklepal na tvojo zlato, blago, mehko in rodoljubno dušo, koje odsev so vsa tvoja dela. — In sedaj počivaj v miru in lahka naj ti je zemlja slovenska, katera te je danes vzela v svoj naročaj. Tukaj, v tem tihem kotičku, bode od sedaj tvoj dom, s cvetjem ti ga bodo okrašali vsako leto tvoji potomci, in tvoji prijatelji ga bodo časih obiskavali, dokler tudi njim ne ugasne življenja luč. Na tem tihem prostoru zrl bodeš v dol slovenski in gledal usode svojega naroda. Dal Bog, da bi bile te usode take, kakor si jih svojemu narodu

želel, kakor si jih že gledal z vzornim, poetičnim svojim duhom! Majhen je prostor, kojega potrebuješ odslej zase, ali nad njim se že danes kupiči veličastna kupola ljubezni tvojih otrok, tvojih prijateljev in pred vsem ljubezni tvojega naroda! Počivaj in uživaj mir do vekov vekov!“

S solznimi očmi in težkega srca so udeležniki spre-voda zapustili novi grob, saj je vsakdo čutil in vedel, da je bil pokopan jeden najboljših, najplemenitejših in naj-nadarjenejših slovenskih mož.

Pogreba so se mej drugimi udeležili gg. deželni glavar Detela, deželni odborniki dr. Tavčar, cesarski svetnik Murnik, dr. Schaffer in Povše, okrajni glavar Friedrich kot namestnik deželnega predsednika barona Heina; državni poslanec dvorni svetnik Šuklje; župan ljubljanski Hribar, dež. poslanci Globočnik, Jelovšek, Kajdiž, Košak, Lenarčič, baron

kaj tacega zgodi. Naj si zagotove priče, in mi bomo vsacega tacega duhovnika tožili. Če bo nekaj duhovnikov prišlo pod ključ in nekaj časa kašo pihalo, bodo že odjenjali.

(Žalostna nam majka!) Slovenci kar ne moremo priti do slovenskih šol. Na Kranjskem smo pač na boljsem kakor drugod, ali tudi tu še niso višje šole, namreč latinske in pa ljubljanska realka tako urejene, kakor bi bilo potrebno. Boj za slovenske ljudske šole v Gorici in v Trstu traja že leta, a še ne ve nihče povedati, kdaj bo konec. Zdaj bo nov boj nastal. Vlada je razpustila slovensko gimnazijo v Celji in napravila neke razrede, ki niso vredni piškavega oreha. Hotela je ubiti slovensko gimnazijo, da se prikupi Nemcem, kateri jej delajo največje sitnosti. Tako je bilo vedno. Slovenci smo dobri, da plačujemo davke in pitamo nemške uradnike, ki nas prezirajo, dobri smo, da smemo na bojiščih kri prelivati, zato pa nas država zatira na vse mogoče načine. Temu ne bo konec, dokler se ne iznebimo vseh obzirov in ne začnemo najodločnejšega boja. Seveda je treba, da se naši kmetje odvadijo tiste hlapčevske ponižnosti, v kateri se klanjajo vsakemu, kdor govori nemški.

(Umrli) je minoli teden na Rakeku uradnik južne železnice gosp. Ernest Majster v starosti 27 let. Mladi mož je bil vrl narodnjak in je užival splošne simpatije. Grozna krivica, katero mu je storil poštni nadkomisar Cora, in za katero je šele pred kratkim dobil zadoščenje, pospešila je njegovo smrt. Bodi mu prijazen spomin! — Te dni je umrl v Vipavi ondotni zdravnik dr. Szolayski, rodом Poljak. N. v m. p.! — Umrli je te dni jeden najodličnejših poljskih pesnikov in pisateljev Adam Asnyk. Pokopan je bil jako slovesno na stroške mesta Lvov. Tu se je zopet pokazalo, kako vse bolj čislajo in cenijo drugi narodi svoje pesnike, kakor mi Slovenci. Pa kaj hočemo, ko bi nam naši klerikalci radi kar pobili vse naše pesnike. Zamašili so duhovniku Gregorčiču usta, radi bi jih zamašili duhovniku Aškercu in sploh vsakemu, kdor kaj stori za slovensko književnost. Samo če bi kdo farovške kuharice opeval, bi mu prizanesli.

Liechtenberg, dr. Majaron in Višnikar; trgovinsko zbornico so zastopali, predsednik posl. Perdan in svetniki Franc Hren, Klein, Srečko Stare in Dolenc; Slovensko Matico sta zastopala prof. Levec in ravnatelj Senekovič; „Pisateljsko društvo“ prof. Rutar in prof. Funtek; „Notarsko zbornico“ notarji Gogala, Lenček, Plantan, dr. Schmidinger in dr. Vok. Dalje so se udeležili pogreba sodni svetnik Polc, domači sodnik Pekolj z uradniki, davčni uradniki z gospodom Mazurom na čelu, župani iz Kranja, Kamnika, Domžal, Dovskega in iz še mnogih drugih občin, sosebno iz brdskega okraja, odposlanci akad. društva „Sava“, učiteljstvo, gasilna društva iz Lukovice, iz Dovskega, iz Domžal iz Doba in iz Dola ter šolska mladina.

(Koroški deželni predsednik) baron Schmiedt-Zabierow, kateri je s pomočjo Slovencev prišel na sedanje svoje mesto, a potem bil jeden najhujših naših nasprotnikov, pojde prihodnji mesec v pokoj. Doslej se še ne ve, kdo postane njegov namestnik, čujejo se razna imena, a mej tistimi možmi, za katere se ogreva vlada, ni nobenega, ki bi znal slovenski, nobenega, ki bi hotel Slovincem biti pravičen.

(Velik štrajk v Trstu.) Tržaški delavci so zadnji čas jeli kar trumoma prestopati v tabor socijalnih demokratov. Mej njimi je tudi mnogo slovenskih delavcev. Posledica tega je bila, da se je začelo veliko delavsko gibanje in da je prišlo do štrajkov. Štrajkali so delavci raznih strok, a konec še zdaj ni temu gibanju. Primerilo se je tudi več velikih demonstracij. Država je bedi, katera je največ kriva teh homatij, odpomogla za sedaj s tem, da je blizu sto oseb zaprla, sicer pa si zagotovila vojaško pomoč za slučaj novih izgredov.

(Politično društvo „Edinost“ v Trstu.) Na občnem zboru tega društva je bil izvoljen naslednji odbor: Mate Mandić, predsednik, Ivan Balanč, dr. Gustav Gregorin, dr. Otakar Rybař, Josip Turk, Makso Cotič, Josip Katalan, Korneli Gorup, Ante Bogdanović in Ivan Fajdiga, odborniki; Fran Šuman, Anton Miklavec, Martin Pečar, Miha Hrovatin, Ivan Martelanc, Jakob Perharc, Ivan Gorjup, Alojzij Gorjup, Ivan M. Vatovec, namestniki, dr. Jos. Abram in Ivan Prelog pregledovalca računov.

(Družba sv. Cirila in Metoda) je imela v četrtek v Škofji Loki svoj letošnji občni zbor. Škofja Loka je bila slavnostno okrašena in je svoje goste sijajno sprejela. Občni zbor se je vršil po navadnem sporedu. Udeležba je bila velika.

(Velika narodna slavnost) katera se bode vršila povodom otvoritve „Narodnega doma“ v Celji in blagoslovljenja zastave telovadnega društva „Celjski Sokol“ v Celji, dne 7. in 8. avgusta 1897. Razpored slavnosti: I. Dne 7. avgusta 1897. Ob 8. uri zvečer v gledališki dvorani „Narodnega doma“: a) Prolog. b) Gledališka predstava: „V Dijogenovem sodu“. Uprizori „Dramatično društvo“ iz Ljubljane. c) Koncert. Pri koncertu svira slavna gradska vatrogasna glasba iz Zagreba in nastopijo razna pevška društva. Podrobni vzporedi razdelili se bodo pri vstopu. II. Dne 8. avgusta 1897. Sprejem došlih društev na kolodvoru. Zajutrk v „Narodnem domu“. Ob 10. uri odkorakajo vsa društva iz „Narodnega doma“ na slavnostni prostor, kjer se bode služila ob polu 11. uri sv. maša pod milim nebom. Pri sv. maši svira godba. Slavnostno blagoslovljenje zastave „Celjskega Sokola“. Zastavi kumuje velerodna gospa Mara pl. Berks-Čopova, soproga grajščaka in slovenskega državnega poslanca vlr. gospoda Hugona viteza Berksa. Slavnostnega zabljanja žebļev udeleže se blagoslovitelj, kumica in zastopniki vseh društev. Starosta „Celjskega Sokola“ pozdravi kumico. Kumica pozdravi vsa navzoča narodna društva. Društva vstopijo se v kolo. Godba zasvira sokolsko koračnico in po nagovoru staroste „Celjskega Sokola“ se

posestrimi nova zastava z zastavami drugih društev. Ob 12. uri opoldne odkritje spominske plošče in slovesna otvoritev „Narodnega doma“. Ob 1. uri popoldne skupni obed v veliki dvorani „Narodnega doma“. Pri banketu svira godba. Cena za osebo 1 gld. Velika ljudska veselica. Ob 3. uri popoldne odhod iz „Narodnega doma“ na slavnostni prostor poleg grajščine Lamovž v občini celjske okolice. Vspored: 1.) Proste vaje, izvajajo vsa sokolska društva. 2.) Vaje s kiji, izvajata bratska „Ljubljanski“ in „Postojinski Sokol“. 3.) Vaje z ročki, izvaja „Celjski Sokol“. 4.) Javna telovadba vseh sokolskih društev na drogu, bradli in konju. 5.) Nastop čeških sokolskih društev z različnimi vajami. 6.) Nastop raznih pevskih društev. 7.) Različne telovadske in atletske vaje. 8.) Ljudske igre in prosta zabava. Pri ljudski veselici svira godba. Vstopnina za osebo 10 kr. Sedeži 20 kr. Društva in deputacije so vstopnine prosti. Podrobni vzpored dobil se bode pri veselici. Ob 8. uri zvečer plesni venček v veliki dvorani „Narodnega doma“. Vstopnina za rodbino 1 gld. Za osebo 1 krono. Člani zunanjih društev z društvenimi znaki so vstopnine prosti. Toaleta prosta.

(Imenovanja pri učiteljstvu.) Deželni šolski svet je učitelja v Višnji gori g. Jos. Verbiča imenoval nadučiteljem v Litiji in g. Iv. Bartelja v Šmartnem pri Litiji nadučiteljem na isti šoli. Stalnimi učitelji so imenovani gospodje Alojzij Gorjup za Postojino, Engelb. Kavčič za Semič, Ivan Cvirn za Tržič, Vinko Krek, za Podrago, Fr. Borštnik za Knežak, Jernej Černe za Šmartno pri Litiji. Dalje je deželni šolski svet dovolil, da gosp. Franica Žebre v Koprivniku in Amalija Vičič v Dobropolju menjata službi, g. Mihaelu Kosu v Homcu pa je dal dve leti dopusta.

(Letošnja žetev.) Glasom oficijelnih poročil se letos pridela v celi Evropi kakih 60 milijonov meterskih stotov pšenice manj kakor lansko leto. Iz Galicije in z Madjarskega se poroča, je v teh krajih, ki pšenice za veliko ljudi Avstrije in Nemčije pridelajo, to žito po vednem deževju poginilo na rastilu. Tako tudi oves. Pšenica, rž, ječmen, oves bo letos drag. Pšenica na Kranjskem že zdaj velja 2 gld. 80 kr. do 3 gld. mernik, kakor je letos drobna. Letos bo jedenkrat naš poljedelec žito tako prodati mogel, kakor njemu ugaja, to je, če bo še malo potrpeti mogel in ne že zdaj prodajal.

(Uboga Bela Krajina!) V ponedeljek, 2. avgusta popoldne se je stemnilo nebo in od Gorjanca je pritisnila toča tako debela, kakor kurja jajca, pa rogata kakor ježice. Tolkla je celo četrt ure tako, da je bil velik jok, ko so ljudje videli, da je vse popolnoma uničeno in v zemljo stolčeno, kar je prej tako lepo kazalo. Ti ubogi, usmiljenja vredni kmet.

(Potresno opazovalnico) napravi vlada v Ljubljani. Po tej opazovalnici se bo natančno dognalo, kako

močan je bil tudi najhujši potres, kateri sicer niti ne čutimo, in kateri smeri je tek el sunek.

(Mestna hranilnica v Radovljici.) V mesecu juliju 1897 l. je 168 strank vložilo 21344 gld. 16½ kr. in 76 strank vzdignilo 14180 gld. 48 kr.; 27 strankam se je izplačalo posojil 16596 gld.; stanje vlog 271805 gld. 76½ kr.; denarni promet 68379 gld. 1 kr.

(Za trtnico v Škocijanu) je dovolilo poljedelsko ministerstvo samo 300 gld., dočim v drugih deželah za take naprave dosti več žrtvuje.

(Naš drobiž) Finančno ministerstvo je izdalo posebno naredbo, s katero določa: Bakreni drobiž po 1 kr. in 5/10 kr. avstrijske veljave se s 1. malim srpanom 1898. l. vzame iz zakonitega prometa. Ta drobiž je torej samo še do vštatega 30. roznika 1898. l. v zasebnem prometu jemati v plačilo po imenski vrednosti, oziroma po plačilni vrednosti, določeni s členom XXI. zakona z dne 1. malega srpana 1898. Počenši z dnem, s katerim ta ministerski ukaz zadobi veljavo, ne sme se ta drobiž po c. kr. blagajnicah in uradih več izdajati. Pač pa ga morajo c. kr. blagajnice in uradi všteti do dne 31. grudnia 1899. l. sprejemati pri vseh plačilih in zamenjavati po imenski vrednosti, oziroma po plačilni vrednosti, določeni s členom XXI. zakona z dne 2. velikega srpana 1892. l. (drž. zak. št. 126), in sicer po smislu člena X. zakona z dne 1. malega srpana 1868. l. Po preteku tega roka ni več zavezana država sprejemati ta drobiž.

(Cerkveno posvečevanje) se je vršilo v Zgornjih Kosezah pri Moravčah v cerkvi sv. Štefana dne 25. julija t. l., kjer so se cerkveni ključarji jako lepo obnesli, kajti poslali so cerkovnika v Moravče po kadilnico, v Drtijo pa po moštranco. Kakor nam toraj te vrstice pričajo, videti je, da je cerkev sv. Štefana zelo revna; toda temu ni tako. Ključarji, mesto da bi imeli v svoji cerkvi moštranco in kadilnico, so raji letos, kakor tudi druga leta, kupili 10 kilogramov smodnika in so ga natresali v topiče, katerih pok se je čul črez hribe in doline. Pač lepa šega in tem mnogo lepša bi bila, ako bi denar, s katerim vsako leto kupijo toliko smodnika, spravljali na kup. Na ta način bi modri cerkveni ključarji sčasoma prihranili toliko svoto denarja, da bi jim bilo mogoče kupiti kadilnico in moštranco.

(V naših farovžih) se zgode časih reči, da se človeku kar studi. Da že ne govorimo v razmerju mej duhovniki in njih kuharicami, naj omenimo le raznih detomorov, pretepov mej duhovniki itd. Izpod Kuma se nam poroča o groznih svinjarijah necega kaplana, o katerem pravijo, da se je skril v kak samostan, ker ga iščejo orožniki. Z Razdrtega smo dobili pritožbe zoper neko farovško kuharico in istotako iz Šentjanža na Dolenskem proti ondodni kuharici. Kaj, ko bi naši duhovniki tudi malo nase gledali?

Razne vesti.

(Toča) je konec meseca julija v raznih krajih na Dolenjskem hudo pobila. Dolžnost poslancev je, da izposlujejo prizadetim kmetom kako podpore. Kar je država doslej v slučaju takih škod storila, ni dosti zalegla. Po tem, kar bodo poslanci kmetovskih občin za svoje volilce izposlovali, po tem bodo volilci sodili, koliko so vredni njih poslanci.

(Premeteni sleparji) Z Jezera se je že zadnjič poročalo, da so vtaknili v zapor fanta Miho Lipovca, ker je bil na sumu, da je zaklal nečloveškim načinom svojo „izneverjeno“ mu ljubimko. Nekaj tednov pozneje pa, to je v nedeljo 18. julija, jo primaha okoli poldne na Jezero lep gospodič s črnimi brkami in popraša po domu Mihe Lipovca. Tja prišedši se izda za pisarja znanega „dohtorja“ v Ljubljani in izjavi, da je kljub vsem zaprekam še v njegovi moči, osvoboditi jim nesrečnega sina po zgovornosti svojega „dohtorja“. Za to svojo uslugo pa ne zahteva nič več kot 150 gld. (po izjavi drugih: 500 gld.) Neprevidni oče zločinčev odšteje sleparju zahtevano svoto, seveda s pogojem, da stvar med njima ostane. Slepjar jo je na to popihal z beliči proti Ljubljani. Kmalu potem se je izvedelo, da je neki sprideni študent iz Brezovice. Zdaj ga zasledujejo orožniki. — Dne 19. m. m. se je na litijski pošti oglašil gospod, se predstavil kot trgovec in rezervni častnik Herzig ter brzojavil svoji ženi na Dunaj, naj mu brzojavno pošlje 180 gld. Denar je prišel in gospod jo je z njim odkuril. Pozneje se je izkazalo, da je bil mož slepar. Pravi Herzig je bil pri vajah v Št. Juriju ob j. ž., slepar je pa porabil to priliko in Herzigovo ženo opeharil za rečeno svoto.

(Vestna spremljevalca.) Pred kratkim pripeljala sta dva moža iz Bohinjske Bistrice blazno žensko v Ljubljano, da jo oddasta v dež. blaznico. Poiskala sta g. primarija dr. viteza Bleiweisa v „Nar. domu“ in mu sporočila svojo željo. Jeden teh mož se je predstavil kot občinski svetovalec. Gosp. dr. vitez Bleiweis je moža opozoril, da po veljavnih določbah ne sme nikogar sprejeti v blaznico, če se ne izkaže z zdravniškim popisom bolezni, na kar so bila pred kratkim županstva še posebej opozorjena. Namesto pa, da bi bila moža po nasvetu dr. viteza Bleiweisa peljala blazno ženo h kakemu zdravniku, pustila sta jo kar v „Nar. domu“ in se odpeljala domov. G. dr. vitez Bleiweis je dal ubogo blazno ženo prepeljati v hiralnico, za kar bo morala občina Boh. Bistrica odšteti lepe goldinarje, proti brezvestnima spremljevalcema pa se store primerni koraki.

(Pomerančni ali citronovi sok — dobro zdravilo.) Citronov sok se rabi za razna domača zdravila. Neki poseben slučaj ozdravljenja s citronovim sokom poroča „Agrar Tagblatt“: Štefanu Čuvaju pri mizarskem mojstru v Zagrebu so se jeli pred 15 leti po rokah delati neki spuščaji. Bolezen je bile vedno hujša, delale so se kraste in grinte, koža se mu je lupila. Naposled ni mogel niti delati. V bolnici ga niso znali ozdraviti. Te dni mu je neki major svetoval, naj rabi citronov sok in res, kar se je jel s tem sokom mazati, je bolezen pojenjala. Noh-tovi, ki so mu bili odpadli, so mu na novo zrasli.

(Proti židom) so se vršili v Tarnovu veliki izgredi. Ker je neki gostilničar in žganjar sleparil vojake, razbili so mu vse posode ter ga pretepli. Potem so vo-jaki napali več židovskih prodajalnic, razbili izložbe in okna židovske cerkve. Napadli in pretepli so z bajoneti več židov ter jednega celo ubili.

(Vino iz pese.) V Rusiji so neki začeli delati vino iz pese. Hvalijo ga, da je to vino dobro in se težko

loči od pristnega trtnega vina. Vsekako je mnogo boljše od sadjevca.

(Vinska letnina.) Lani se je pridelalo v Franciji 45 milijonov hektolitrov vina, mimo 27 milijonov predlanskim. V Italiji se ga je lani pridelalo 22 (24), v Španiji 18 (20), Algiru 4 (3·7), Nemčiji 3 (3·5), Avstriji 2·5 (3), na Ogerskem 16 (3) milijonov hektolitrov vina.

(Nenavaden uzrok samomoru.) Lani ustrelil se je na Dunaji zasebnik Ernest Kriegler. Uzrok samomoru se takrat ni mogel najti. Zdaj pa se je našla Krieglerjeva oporoka, in iz nje se je razvidelo, zakaj si je imoviti mož končal življenje. Kriegler je svoj čas prodal nekaj svojih srečk, med njimi tudi državno srečko iz l. 1864., a kmalu po tej prodaji je kupec zadel na to srečko 150.000 gld. To je Krieglerja tako zelo jezilo, da se je ustrelil.

(Ljubico sinovo) je vrgla skozi okno prodajalka Marija Zechling na Dunaji. Njen 20letni sin je imel namreč ljubavno razmerje z 18letno tovarniško delavko Marijo Emayer. Ker pa tega mati njegova ni trpela, go-dili so se v hiši, kjer je stanovala tudi Emayer, večkrat škandali. Ko je izvedela zlobna mati, da je njen sin zopet v drugem nadstropju pri ljubici, hitela je gori, zgrabila dek-le za noge ter jo vrgla na dvorišče. Dekle se je jako pobilo ter si zlomilo nogo. Besno mater so zaprli.

(Imenitni zdravniki) so „tuleči“ derviši turški. Dunajski zdravniki, vračajoči se iz tesalskih bojišč, poro-čajo, da jih je sprejel vrhovni derviš, častljiv, več ka-kor 70 let star mož ter jim dovolil, da so prisostvovali, ko je sprejemal svoje bolnike. Bolniki so se morali vleči na trebuh in derviš je koračil nekaj časa preko njih ter — pljunil na vsacega. In bolniki so bili zdravi.

(Prevaran dedič.) V Varšavi je umrl star gospod, ki je veljal za zelo bogatega. Za svojega dediča je postavil vnuka, ki je v svoje začudenje našel v stanovanju mesto denarja celo zalogo razne obleke, kakor 520 srajc, 600 parov nogovic, 50 parov novih čevljev, 1500 žepnih robcev itd. Umrli je imel natančen seznam svojega pre-moženja. Vnuk, ki je dijak v Varšavi, odpre lahko celo kupčijo s podedovano obleko.

(80 potnikov brez čevljev.) V neki gostilni v Bru-slju so potniki, kakor je povsod navada, postavili zvečer svoja obutala pred vrata, da jih hlapec osnaži. Zjutraj je nastal velik dirndaj. Potniki so iskali čevlje, a niso jih našli. Naposled se je izkazalo, da je hlapec po noči pobegnil in odnesel vseh 80 parov čevljev. Gostilničar pa je moral vsem popotnikom na svoje stroške kupiti nove čevlje.

(Žalostna smrt.) V neki ubožni gostilni v Parizu je umrla nedavno, povsem zapuščena od svoje obitelji, princesa Izabela Bourbonška, teta kralja Alfonza VIII. in sestra razkralja Franca. Imela je toli majhno penzijo, da je skoro stradala. Tri leta že ni zapustila hotela. Ko je obolela, obvestil je gostilničar njenega brata, razkralja in razkraljico. A niso se za njo brigali. Niso ji poslali po-moči, niso prišli k smrtni postelji, celo pokop je moral plačati gostilničar sam. In tako je izginil s sveta član jedne najznamenitejših vladarskih obitelj.

(Z balonom na sever) je odplul v prvi polovici me-seca julija nadinžinir André. To je že drugi Šved, ki hoče priti do skrajnega severa. Prvi je bil Nansen, ki sicer ni dosegel cilja, a je vendar presegel vse dosedanje ekspedicije. Nansen je potoval z ladijo „Fram“, potem pa peš s psi in sanmi. André si je naredil zrakovplov, ki obsega 5000 kubičnih metrov, ki je 21½ m visok in

kateri so polnili 87 ur. Balon ni okrogel, nego v sredi valjast ter z raznimi pripravi zavarovan. Pogumnega Andréja spremljata prijatelja Strindberg in Frenkel. Seboj so vzeli v vrečah hrane in golobov pismo nosce. V znanstvenih krogih trdijo nekateri, da bo možno dospeti na sever, drugi pa menijo, da je odplul André le v gotovo — smrt. Minulo je že več tednov, a doslej ni vesti. Ko bi bil balon prišel čez sever, bi bil moral že priti na drugo plat svet, a glasu o tem še ni.

(Otroci — morilci.) V Času na Ogerskem sta 12letni Štefan Sarek in 13letni Andrej Silagi, 2¹/₂ letnemu Ivanu Rejčeku vzela voziček, s katerim se je igral kraj gozda. Ker je fantek jokel, sta ga s palicami tolkla po glavi, da se je nezavesten zgrudil, jeden napadalcev mu je na to zabodel svoj nožiček v prsa in trebuh in ker Rejček še ni bil mrtev, sta ga fanta zadavila. Truplo sta skrila v otlo drevo in lukno zamašila s travo. Zdaj se izgovarjata drug na drugega.

(Lakota v Kini.) V notranjih delih Kine divja strašna lakota. Prizadeti so posebno kraji ob zgornjem teku Jangčekijanga. Na obrežju reke leže trumoma stradajočih ljudij, in vsak dan jih umre na stotine. V mestu Čunking je umrlo tekom dveh mesecev nekaj sto ljudij. Večina stradajočih pride iz goratih krajev ter prosi riža. A riža ni niti za mesto zadosti, zato morajo tujei mejo groznim kričanjem lakote umreti. Vlada ne more pomagati, ker so vse blagajne prazne. Lakote so krivi deževni nalivi, ki so uničili polja z rizem. Pojavilo se je več roparskih čet, ki so morale in ropale ter vedno bolj rastle. Vlada je 60 roparskih voditeljev ujela in obesila. Sedaj je za nekaj časa mir, a bržčas ne za dolgo.

(Dekleta pri papežu.) V svojem letnem dvorcu je sprejel nedavno papež Leon XIII. nekoliko deklet ter jih pogostil. Vodila jih je grofica Peccijeva, hčerka Ludovika Peccija, nečaka papeževega, katera je v nekem ženskem vzgajališču v Rimu; seboj je pripeljala nekaj součenk. V pozdrav so mu zapele himno, potem pa jim je postregel papež s kavo in s kolači, se ž njimi pogovarjal o raznih stvareh ter končno vsako obdaril s srebrno svetinjo. Vatikanske kočije so peljale dekleta v zavod nazaj.

(Pes — policist.) V nekem malem mestu je kupil zdravnik svojemu prvorojencu najlepši voziček, v katerem ga je vozila lepo oblečena pestunja na izprehod. Vedno je spremljal pestunjo majhen, črn in sicer jako

bister pes. Ko se je naveličal hoje, skočil je na voz, legel pred otroka, ki ga je cukal za kodra in ušesa ter se s psičkom sploh izborno zabaval. Zvčer je zapeljala pestunja voziček na hodnik. Tako je bilo vsak dan. Nakrat pa je izginil lepi voziček in vse iskanje je bilo brezuspešno. Zdravnikova soproga je šla torej nov voziček kupiti svojemu sinčku, spremljal jo je pa zvesti psiček. Nakrat je stekel ta na drugo stran ceste, in začel besno lajati in tuliti. Ko se je ozrla doktorica, je videla psa na vozičku za otroke, v katerem sta bili dve deklici in katerega je peljala neka ženska. Zdravnica je šla po psa in videla, da je pes našel ukradeni voz. Žensko so takoj zaprli, zdravnici ni bilo treba kupovati vozička, pes pa je dobil za plačilo veliko klobaso.

(Angleške rokavice.) Na Angleškem porabijo na leto 36 milijonov rokavic. ³/₄ vseh rokavic porabijo gospe in le ¹/₄ moški. Velikansko število delavcev in delavk ima opravila z rokavicami. Jedna sama tvrdka ima 30.000 delavcev za rokavice. Nekatere gospe potratijo do 2000 gld. na leto za rokavice. Če se pomisli, da velja par najfinjših rokavic 20 gld., se temu niti preveč ne čudimo. Čudimo se pa tudi ne, da radi takih potrat sovražijo ubožni delavci bogataše; jedna dama porabi več za rokavice, nego moreje tri velike delavske rodbine porabiti vse leto.

(Izredno visoko starost) je dosegel neki Josip Campech v Guadelapeju v Meksiki. Umrli je pred kratkim star 155 let. Mož je imel izpisek iz cerkvenih knjig v Valladolidu na Španjskem, iz katerega je razvidno, da je bil rojen in krščen dne 12 decembra 1742. Ko je bil 24 let star, se je preselil v Meksiko. Župnik njegove cerkve je star 84 let ter pravi, da je poznal Campecha kakor starega moža, ko je bil on še deček. Umrli Campeche je bil gotovo najstarejši človek na svetu.

(21letni mladenič ki tehtja 125 kilogramov,) je bil pri naboru v Parizu. Mladenič je po poklicu kuhar in je član društva onih, ki tehtajo najmanj 100 kilogramov. Naborna komisija je izvrгла debelega mladeniča, ker ni za rabo za vojaški stan in tudi ni uniforme zanj.

(Zaklad v zobeh.) Uradoma se je dognalo za Zjedružene države severnoameriške, da je zlato, katero se je „naložilo“ v zobeh, kar se ga je namreč porabilo za plombovanje zob, vredno 20 milijonov dolarjev.

Streljanje proti toči.

Po Pohorju se kaj rada toča vsiplje in veliko škode napravlja, zlasti po vinogradih. Tudi leta 1895. je dne 7. junija potolkla po kovačlonskih in ritoznojskih gorah, kjer raste po svetu znana zlahtna kapljica. V Brandnerju se je na 5 oralih nabralo le kaka dva polovnjaka in l. 1895 le pet. Gospod Stiger, ki ima na kovačlonski gori jako lepe ameriške nasade, je torej premišljeval, kako obvarovati vinograde pred točo. Poskušal je najprej z žičnimi mrežami iz zacinkane tenke žice in tako gostimi luknjicami, da vsaj debelejša zrna ne morejo skozi. Mreže so napete na hrastovih stebrih tri metre nad zemljo, da ne ovirajo nobenega dela. Toda ta naprava je silno draga, stane do 5000 gld. za oral. Takih mrež ima gospod Stiger razpetih nad jednim oralom. Da pa se tudi za ostali vinograd kaj stori, poskušal je stre-

ljanje s topiči in ž njim vred tudi več nas drugih vinogradnikov.

Naročili smo iz železa lite topiče iz livarne Lorberjeve v Žalcu in sicer manjše po 25 kil težke in večje po 70 do 80 kil. Topiči so postavljeni na raznih primernih vzvišenih krajih in jih je lani bilo kakih 200, letos že 300. Ko se bližajo nevarni oblaki in se sliši gromenje, začenja se pokanje na 2 uri na okolo iz vseh topičev, kakor v kaki vojski, in odkar se to izvršuje, hvala Bogu, od toče nismo bili zadeti. Lani ko je na tolikih krajih toča potolkla, posebno hudo dne 30. julija pri Vitanju, dne 6. avgusta v Poličanah, Makolah in od Maribora do Gradca, dne 12. avgusta pri Polskavi, dne 22. avgusta na Bizeljskem itd., tukaj ni padlo nijedno zrno toče.

In tudi letos smo že trikrat bili v veliki nevarnosti, dne 26. junija, 1. in 4. julija, ko so črni oblaki z gromenjem se valili s Pohorja proti našim vinogradom in je v oblakih brulo, kakor pred točo. Vselej smo oblake na drugo stran obrnili, dne 26. junija so se vlekli čez Ptujsko polje, dne 1. julija čez vrh Pohorja za severno stran, kjer se je toča vsipala od Ruš do Maribora in dne 4. julija na vzhodno stran, kjer je toča padala na več krajih ptujskega in ormoškega okraja. Streljali pa smo tudi še dne 5., 7., 17. in 21. junija 9. in 10. julija. Dne 9. julija so se oblaki obrnili na zahod proti Vitanjski gori, 10. julija pa po vzhodni strani Pohorja proti Framu in Račam.

Dosedanji uspehi so tedaj bili povoljni in Bog daj, da se tudi za naprej obnese to streljanje. Stroški so seveda precejšnji, ker stane vsak strel 6 do 7 kr. Jaz sem na svoji strelni postaji v Visovljah, kjer imamo 12 topičev, raztretil 80 kil smodnika, ki ga je g. Stigel dal po lastni ceni po 50 kr. kilo. Letos je vojno ministerstvo dovolilo 1000 kil po 38 kr. To ministerstvo je dovolilo tudi štajerski hranilnici štiri stare topove, da z njimi dela poskuse v svojih vinogradih v ormoškem okraju. Gospod Stiger pa je postavil dva železna dimnika od starih hlaponov, skozi katere streljajo s topiči, da se zrak še bolj pretresa.

V Slov. Bistrici, 12. julija.

Dr. J. Vošnjak.

Poučne stvari.

Slabo poganjanje trt. Če imaš stare trte, ali če so tla izsesana, trte slabše poganjajo. Pozimski mraz, še bolj pa pomladanski jako škoduje trtam. Toča pobije le v nekaterih krajih, a je po svojih posledicah kaj občutna za vinske trte, ako se pozneje ne naredi dosti listja.

Če je toča pobila ali mraz trte poškodoval, trte slabši poganjajo. Posledica temu pa je, da vsled tega lubje poka na starem lesu in kolencih. Konec temu je, da kolenci propadejo in naposled vsa trta.

Nadalje je moča škodljiva vinski trti. Moča nastaja, če je preveč dežja, ali pa, če se ne more voda odtočiti zaradi nepremočljivih spodnjih plastij v nižavah ali ne dovolj strmih rebrih, in se vsled tega voda vzdiguje v zgornje plasti. Korenine stoje v vodi in ne morejo vsprejeti redilnih snovij. Posledica temu pa je, da začne trti žolteti listje in naposled propade.

Glavni povod slabe rasti pa je ta, da se novi vinogradi napak zasajajo, da se izbero napačne trte za nasajanje in se zlasti ne gleda, od kod izvirajo.

Če zasajamo nov vinograd, moramo gledati na to, da so tla zopet dobila za preživljenje trte prepotrebne redilne snovi. Stara skušnja nas uči, da trte slabo rasejo in se ne razvijajo, ako jih sadimo v kraje, kjer smo potrebili ravnokar stari vinograd, ker je shiral.

Trta takoj prva leta dobro ne rase, kjer je bil poprej vinograd več let. Naj trte v novem vinogradu tudi zrasto, pred časom poginejo. Nadalje je važno, kakšne trte zasejemo, kajti slabe in dobre lastnosti se pri trtah podedujejo.

Od tega, kako ravnamo z vinogradom prvo leto, je odvisno, kako bode dalje uspeval. Obrezovanje mladih trt, kadar imajo preveč roditi, je le tedaj brez škode, ako morejo brez oslavljenja mladik preživeti svoj sad. Če prezgodaj mlado trto obrežemo, imamo trajno malo pridelka. Večkrat nas k temu zapelje močno poganjanje lesa mladih trt. Dve ali tri letne trte večkrat močno poganjajo les, dočim njih korenine zaostajajo. Pri obrezovanju novega vinograda paziti je, da bode število očes v pravem razmerju s trto, ker so lesne mladike slabe, če se jih preveč posuši.

Tudi listna dela so velikega pomena za rast in rodovitnost trt. Kakor imamo namen, voditi sokove z obrezovanjem, ravno tako morajo v tem oziru vplivati tudi na listna dela. Če pravočasno opravimo to delo, ne varujemo samo trte, da po nepotrebnem ne zgubljajo sokov, temveč pripomoremo, da dobi lepo listje in grozdje ter les lepo poganja. Če se ta dela prepozno opravijo, se

posebno pozna pri slabih trtah v gorkajših legah. Mladike in grozdje so drobni. Čim pozneje se delo izvede, tem več listja se mora vzeti s trte. To pa trti škoduje ne le tisto, temveč tudi prihodnje leto.

Slaba lesna rast trt je kriva, da se tako razširjajo nekatere trtne bolezni. Tudi se ni čuditi, če se oslavljenе trte manje ustavljajo boleznim. Dobro rodi in dolgo se obdrži jedino le trta, ki ima krepek les in dobro razvite korenine.

Jež je jako koristna žival. Pobere polže, gliste, kebre, miši in druge škodljive živali. Zato pameten kmetovalec nikdar ne bode preganjal ježa.

Dobra moka mora biti videti fina in malo mastna. Če stisneš pest moke in deneš na mizo, ne sme precej narazen pasti. Če precej narazen pade, je moka s čim pomešana.

Solnčni stroj. Ameriški inženir Ludvik Galheman sedaj študira, kako bi se solnčna svetloba dala porabiti za gonenje strojev v tovarnah. Po njegovem mnenju je to izvedljivo. Napravile bi se velike steklene zbiralne leče, ki bi toploto zbirale. Z njo bi se ogreval parni kotel in s posebnim strojem bi se sile spreminjale v elektriko, ki bi se lahko vodila na vse strani. S pomočjo akumulatorjev bi se lahko elektrika prihranila tudi za dni, ko ne bode solnca. Če se načrti tega Amerikanca vresničijo, storjen bode velik prevrat v narodno-gospodarskem življenju. Premoga bi ne bilo več toliko treba, cena drvam bi tudi pala. Seveda ni upanja, da bi kmalu zares iznašli take stroje, da bi se solnčna svetloba zares dala v industriji dejanski izkoristiti kot gonilna moč.

Reja svinj. Vsaka gospodinja, ki hoče imeti zdrave svinje, naj dene vedno mej hrano mastenca (federweis), žvepleni cvet in grenko sol.

 Prihodnja številka „**RODOLJUBA**“ izide dne 21. avgusta 1897.

Loterijske srečke.

Dunaj, dné 24. julija:	82, 59, 85, 81, 83.
Trst, dné 31. julija:	21, 82, 26, 18, 34.
Gradec, dné 24. julija:	72, 51, 41, 22, 43.
Praga, dné 4. avgusta:	53, 37, 73, 64, 48.
Linc, dné 31. julija:	65, 3, 34, 14, 32.
Brno, dné 28. julija:	83, 57, 80, 63, 70.

Tržne cene v Ljubljani

4. avgusta 1897.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	11 —	Špeh povojen, kgr.	68
Rež,	6 50	Surovo maslo, "	84
Ječmen, "	5 50	Jajce, jedno	02
Oves, "	6 20	Mleko, liter	10
Ajda, "	7 80	Goveje meso, kgr.	64
Proso, "	7 —	Telečje	56
Koruz, "	5 30	Svinjsko	66
Krompir, "	2 50	Koštrunovo	40
Leča, "	11 —	Pisaneč	45
Grah, "	12 —	Golob	18
Fižol, "	8 —	Seno, 100 kilo	178
Maslo, kgr.	94	Slama, "	160
Mast, "	70	Drva, trda, 4 metr.	630
Špeh svež	70	" mehka, 4	450

Vizitnice

priporoča „Národna Tiskarna“.

Poučna knjižica za vsakega!

Cerkvene pristojbine
(štolnina)

za Štajersko, Koroško in Kranjsko.

Cena 8 kr., s poštino 10 kr.

Spisal, založil in prodaja Rok Drofenik v Celji.

Deloljubne osebe

povsod

katere iščejo trajni denarni zaslužek

naj pismeno povprašujejo pod „Zukunftsvorsorge“ Gradec,
poste restante.**Posestvo na prodaj.**

V Potoški vasi pri Zagorji ob Savi proda se posestvo, obstoječe iz hiše, mlina na dva kamna, 3 johov vrta, travnika in njive, prostovoljno za ceno 1800 gld.

Kupci naj se oglasijo pri posestniku **Antonu Klančičarju** v Potoški vasi.

Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke.

L. Mikusch

tovarna družina

Ljubljana, Mestni trg 15.

Najnižje cene

Lekarna „pri Mariji Pomagaj“ v Ljubljani.

Novo urejena

lekarna „pri Mariji Pomagaj“

M. Leusteka, Resljeva cesta št. 1

poleg mesarskega mosta v Ljubljani

priporoča gospodarjem in kmetovalcem - živinorejcem

izvrstni redilni prah za živino

konje, govedo in prašiče

jeden zavojček z rab. navodom 30 kr., dvakrat toliko 50 kr.

Velika zaloga vseh preizkušenih, izborno delujočih domačih zdravil, katera se po časniki in ceniki priporočajo kot izvrstna sredstva proti raznim boleznim. — Razpošilja se vsak dan dvakrat s pošto.

Resljeva cesta št. 1 poleg mesarskega mostu.

Vožnje karte
in tovorni listi

v

Ameriko.

Kralj. belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna naravnost v
Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade.

Pojasnila daje radovoljno

koncesijonovana potovalna pisarna

E. Schmarda

v Ljubljani, Marije Terezije cesta št. 4, (pritličje na levo).

V vsakem poštno - oddajnem okraji, v vsakej fari in po potrebi v vsakej občini, nastavi se razumna, delavna in zanesljiva oseba kot

zaupni mož in posredovalec

z dobrim in trajnim postranskim zaslužkom od nekega, mnogo let obstoječega avstrijskega podjetja prve vrste. Pismene ponudbe pod „V. u. G.“, Gradec, poste restante.

Kdo pije

Kathreiner

Kneippovo sladno kavo?

Vsak

kdor ljubi okusno kavo, hoče zdrav ostati in si kaj prihraniti.